تازه‌های اقتصاد
سه شنبه ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۳۵

انتقال ارز ترجیحی به مردم چقدر صرفه‌جویی به همراه دارد؟

اندر مزایا و معایب کالابرگ

تغییر سیاست تخصیص ارز ترجیحی که به حذف ارز ترجیحی موسوم است در بودجه سال ۱۴۰۵ بالغ بر ۱۲ میلیارد دلار را از چرخه عرضه ارزان حذف کرده و به جای آن تخصیص منابع ریالی از طریق کالابرگ الکترونیک به انتهای زنجیره در دستور کار قرارگرفته است.

تخصیص تخمینی بیش از ۱۲ میلیارد دلار ارز ترجیحی در سال گذشته در صورت تداوم در بودجه سال جاری با لحاظ نرخ ۱۵۰ هزار تومان برای هر دلار، معادل ریالی یک هزار و ۸۰۰ هزار میلیارد تومان را در این بخش صرف می‌کرد. اما این یک هزار و ۸۰۰ هزار میلیارد تومان صرف شده با ماندگار شدن در جیب حلقه‌های میانی و افراد خاص به دست مصرف کننده نمی‌رسید و عملا دولت چنین یارانه سنگینی را به جیب برخی رانتخواران می‌ریخت.با انتقال این یارانه به حلقه انتهایی زنجیره یعنی مصرف کنندگان، در قالب طرح کالابرگ الکترونیک، نه تنها دولت از رسیدن این یارانه به دست جامعه هدف اطمینان دارد بلکه تا ۸۰۰ هزار میلیارد تومان نیز صرفه‌جویی به همراه داشته است. البته در صورتی که رقم کالابرگ از میزان کنونی افزایش یابد مبلغ محاسبه شده برای صرفه‌جویی کاهش خواهد یافت.

با توجه به شنیده‌هایی مبنی بر افزایش رقم کالابرگ در ماه‌های آینده سه سناریو قابل طرح است. در سناریوی اول اگر دولت رقم کالابرگ را در سطح یک میلیون تومان فعلی نگاه دارد تا پایان سال باید یک هزار و ۴۴ هزار میلیارد تومان هزینه کند. در این سناریو دولت نسبت به تخصیص ارز ترجیحی حدود ۸۰۰ هزار میلیارد تومان صرفه‌جویی خواهد داشت.

در سناریوی دوم در صورتی که دولت عدد کالابرگ را به یک میلیون و ۵۰۰ هزار تومان برای هر فرد افزایش دهد تا پایان سال یک هزار و ۵۶۶ هزار میلیارد تومان هزینه خواهد کرد که به این ترتیب رقم صرفه‌جویی شده تا بیش از ۲۳۰ هزار میلیارد خواهد بود.

نهایتا در سناریوی سوم اگر رقم کالابرگ به یک میلیون و ۷۰۰ هزار تومان به ازای هر فرد برسد دولت تا پایان سال حدود یک هزار و ۷۷۰ هزار میلیارد تومان صرف این بخش خواهد کرد. رقمی تقریبا معادل هزینه‌ای که برای ارز ترجیحی می‌کرد.

با این تفاوت که این یارانه با اطمینان کامل به دست مصرف‌کننده می‌رسد.

یادداشت روز

تسهیلات تکلیفی باید به صفر برسد

■ علی سرزعیم
اقتصاددان

در شرایط کنونی اقتصاد کشور، بازنگری جدی در رویکردهای پولی امری ضروری است. در حوزه سیاست پولی، اولین گام باید کاهش محسوس تسهیلات تکلیفی باشد. به اعتقاد من، حتی می‌توان این نوع مداخلات را به حداقل رساند یا به طور کامل حذف کرد تا فشار بر منابع بانکی کاهش یابد.

شناخت واقعیت‌های بازار و نرخ‌های آن، از جمله نرخ‌های بازار آزاد، گامی حیاتی در جهت کاهش تقاضای غیرواقعی برای منابع بانکی و تعدیل فشار بر تقاضای کل است. بی‌توجهی به این موضوع می‌تواند تورم را تشدید کند. با توجه به سطح بالای تورم، اجرای سیاست‌های پولی انبساطی با محدودیت‌های جدی روبروست و باید با احتیاط عمل کرد. در چنین شرایطی، هدایت منابع محدود بانکی به سمت اولویت‌های صحیح، اهمیت ویژه‌ای می‌یابد.

در حوزه تولید، اولویت اصلی باید تأمین سرمایه در گردش بنگاه‌های آسیب‌دیده باشد. منابع بانکی باید به صورت هدفمند در اختیار این بخش‌ها قرار گیرد تا از تداوم فعالیت واحدهای تولیدی و جلوگیری از تعمیق رکود حمایت شود.

در نهایت، یکی از مهم‌ترین چالش‌های فعالان اقتصادی، تأمین مواد اولیه است که به گلوگاه جدی برای تداوم تولید تبدیل شده و نیازمند توجه فوری سیاست‌گذاران است.

دستورالعمل اجرایی پرداخت تسهیلات مسکن روستایی به ۶ بانک ابلاغ شد

سقف خسارت بیمه ساختمان‌ها ۳۰ درصد افزایش یافت

قیمت برخی محصولات پلاستیکی در بازار تا ۴۰ درصد کاهش یافت

تازه‌های اقتصاد
سه شنبه ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۳۵

۱۴۱ نماد بورسی از محدوده منفی به مثبت رشد کردند

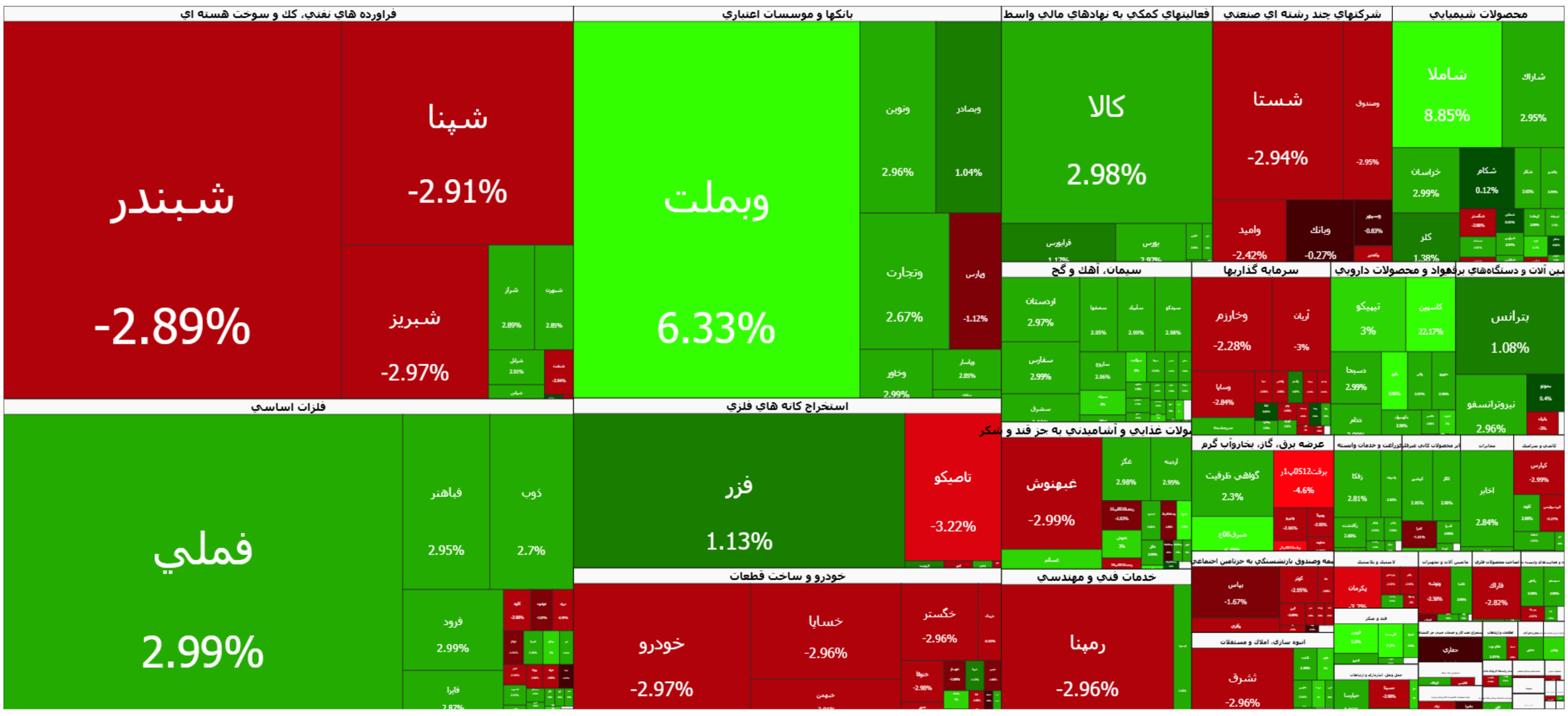
بازگشایی سبز بازار سرمایه برخلاف انتظارها

بازار سرمایه که پس از یک وقفه ۸۰ روزه، از امروز (سه‌شنبه ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۵) فعالیت خود را از سرگرفت، برخلاف پیش‌بینی‌های منفی، با استقبال سهامداران و سبزپوشی شاخص‌ها به کار خود پایان داد. در پایان معاملات امروز، شاخص کل بورس با رشد ۲ هزار و ۵۰۲ واحدی (معادل ۰.۰۷ درصد) در ارتفاع ۳ میلیون و ۷۱۶ هزار واحدی ایستاد.

در جریان معاملات امروز، نمادهای «وبملت»، «فملی» و «وپاسار» با بیشترین اثرگذاری مثبت، موتور محرک شاخص کل بودند. همچنین شاخص کل هم‌وزن با رشد چشم‌گیرترِ ۰.۲۸ درصدی در سطح ۹۵۵ هزار واحد ایستاد که نشان‌دهنده اقبال معامله‌گران به عمق بازار است.

شاخص کل فرابورس نیز با افزایش ۰.۰۲ درصدی، عدد ۲۸ هزار و ۳۹۷ واحد را ثبت کرد. آمارها حکایت از تغییر معنادار رفتار معامله‌گران دارد؛ امروز بازار سهام شاهد ورود ۲.۷ هزار میلیارد تومان پول حقیقی بود که در هفته‌های اخیر رقمی کم‌سابقه محسوب می‌شود.

این در حالی است که صندوق‌های درآمد ثابت با خروج بیش از ۵ هزار میلیارد تومان نقدینگی مواجه شدند که نشان‌دهنده جابجایی پول به سمت بازار سهام است. در این میان، گروه «فراورده‌های نفتی» بیشترین حجم معاملات بازار را به خود اختصاص داد و ۱۴۱ نماد نیز موفق شدند در جریان معاملات، روند خود را از محدوده منفی به مثبت تغییر دهند.

جذابیت بیشتر بازار سرمایه با افزایش دامنه نوسان

امیر سیدی، مدیرعامل کارگزاری امین سهم با اشاره به اینکه بازار سرمایه با شروع جنگ تحمیلی سوم به تعطیلی رفت، گفت: بازار پس از ۸۰ روز فعالیت خود را امروز از سرگرفت. برخلاف پیش بینی‌ها انتظار سقوط شدید بازار سهام می‌رفت، اما معاملات بازار متعادل بود و اندک سهم‌هایی در صف فروش قفل شده بودند.

سیدی ابراز داشت: انتظار می‌رود تنها سهام شرکت‌های بورسی که از جنگ آسیب مستقیم دیده‌اند، با نزول شدید رو به رو شوند. با توجه به اینکه معاملات این سهام‌ها در شروع به کار بازار سهام متوقف هستند، موجب شد تا کلیت بازار با فشار فروش کمتری رو به رو شود.

این کارشناس بازار سرمایه تصریح کرد: از طرف دیگر نمادهایی که معاملات آن‌ها متوقف است، از نمادهای بزرگ و شاخص ساز به حساب می‌آیند که متوقف ماندن معاملات آن‌ها به کنترل هیجانات کمک کرده است.

مدیرعامل کارگزاری امین سهم عنوان کرد: صنایع فلزی، پتروشیمی، هلدینگ‌ها و شرکت‌های سرمایه گذاری که از نزدیک تحت تاثیر شرکت‌های آسیب دیده قرار دارند، نسبت به سایر صنایع در وضعیت مناسبی قرار ندارد.

وی افزود: اما سایر صنایع بورسی وضعیت به مراتب متعادل تری را پشت سر گذاشتند و حتی بسیاری از نمادها به صف‌های خرید نیز رسیدند.

سیدی اظهار داشت: صنایع سیمان، غذایی، دارویی و زراعت در اولین روز کاری از بهترین صنایع بودند که کار خود را با صف‌های خرید شروع کردند. دلیل این صف‌های خرید، پتانسیل این نمادها برای رشد سود آوری است. ضمن اینکه این صنایع در زمان جنگ اخیر آسیب ندیده‌اند.

وی خاطر نشان کرد: بسیاری از نهادهای حرفه‌ای بازار سرمایه، سهام دار اصلی این ۴ صنعت هستند، به همین دلیل نهادهای سرمایه گذاری در این صنایع عرضه کننده نبودند. تمام این موارد موجب شده معاملات بازار سرمایه بعد از بازگشایی به سمت مثبت تمایل کنند.

مدیرعامل کارگزاری امین سهم یادآور شد: در اولین روز معاملاتی شاهد جا به جایی نقدینگی بودیم و پول‌ها از صندوق‌های درآمد ثابت خارج و به سمت سهم‌ها حرکت کرد.

سیدی گفت: در کنار این موضوع سازمان بورس تمهیداتی برای ورود نقدینگی به بازار سهام اندیشید که این موارد نیز کمک کرد تا بازار سرمایه نه تنها دچار سقوط نشود، بلکه بسیاری از سهام‌ها به سمت صف خرید حرکت کند. در کل ورود نقدینگی به بازار مناسب بود.

تازه‌های اقتصاد
سه شنبه ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۳۵

درآمد ۳۶۰ هزار میلیارد تومانی ۱۶ بانک بورسی

بانک ملت ۳۳ درصد سود تسعیر ارز را به خود اختصاص داد

بانک مرکزی در راستای ارتقای شفافیت گزارش‌گری مالی و بهبود ثبات و سلامت شبکه بانکی، بخشنامه جدید نرخ تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی را برای سال ۱۴۰۵ ابلاغ کرد.

بر اساس این مصوبه که در تاریخ ۱۳ اردیبهشت‌ماه صادر شده است، نرخ تسعیر ارز برای هر دلار ۱۳۶ هزار و ۲۳۵ تومان و برای هر یورو ۱۵۶ هزار و ۸۷۶ تومان تعیین شد.

تعیین نرخ تسعیر ارز که از سال ۱۳۹۸ بر اساس الگوی مصوب هیئت عامل بانک مرکزی انجام می شود، مولفه‌های مهمی، چون کیفیت سود، جریان نقدی، نحوه طبقه‌بندی دارایی‌های ارزی و کیفیت دارایی‌های پولی را در نظر می‌گیرد. هدف از این اقدام، اطمینان از سودآوری پایدار و واقعی در ترازنامه بانک‌ها است.

پس از ابلاغ این دستورالعمل، بانک‌های بورسی با انتشار اطلاعیه‌های شفاف‌سازی در سامانه کدال، میزان دارایی‌های ارزی و سود حاصل از تسعیر را به اطلاع سهامداران رساندند.

بررسی گزارش‌های افشا شده ۱۶ بانک بورسی تا تاریخ ۲۸ اردیبهشت‌ماه نشان می‌دهد که مجموع درآمد شناسایی شده از محل تسعیر ارز به رقم ۳ میلیون و ۶۰۸ هزار و ۶۵۲ میلیارد ریال رسیده است.

در این میان، بانک ملت با عملکردی متمایز، به تنهایی ۳۳ درصد از کل سود تسعیر ارز این ۱۶ بانک را به خود اختصاص داده و رتبه نخست را کسب کرده است.

این در حالی است که سه نهاد مالی شامل بانک ایران‌زمین، موسسه ملل و بانک سرمایه، سودی از محل تسعیر ارز در ترازنامه های خود شناسایی نکرده‌اند.

این جهش درآمدی در صورت‌های مالی بانک ها، عمدتاً ناشی از تفاوت نرخ‌های جدید با دوره‌های پیشین است که می‌تواند وضعیت کفایت سرمایه و شاخص‌های سودآوری بانک‌های دارای تراز ارزی مثبت را به طور قابل توجهی بهبود بخشد.

نام بانک	سود تسعیر ارز (میلیارد ریال)
بانک صادرات	۲۱۶...
بانک پاسارگاد	۹۹۶...
بانک خاورمیانه	۵...۲
بانک پارسیان	۵۰۳۷۵۰
بانک ملت	۱۱۹۲۸۰۳
بانک سینا	۲۹۹۰
بانک کارآفرین	۵۵...
بانک گردشگری	۱۹۱۰۹۷
بانک دی	۷...
بانک شهر	۲۵....
پست بانک	۲۱۱۱۲
بانک سامان	۱۰۵...
بانک اقتصاد نوین	۱۷۸۹۸

مأموریت ویژه برای اقتصاد پساجنگ

دولت از بنگاه‌داری خارج می‌شود؟

دولت چهاردهم که با شعار کوچک کردن دولت و تغییر نقش آن از تصدی‌گری و عاملیت به هدایت و نظارت پا به عرصه گذاشته است، بخش خصوصی را نه رقیب که موتور محرکه توسعه کشور و شریک خود می‌داند. بر همین اساس، یکی از اولویت‌های اصلی دولت فعلی، پرهیز از رقابت شرکت‌های دولتی با بخش خصوصی و حمایت از توسعه آن به عنوان موتور محرک اقتصاد عنوان شده است.

اقدامات مثبت دولت چهاردهم در این مسیر کم نبوده است.

سازمان خصوصی‌سازی به عنوان متولی اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴، با تأکید بر تفاوت میان خصوصی‌سازی و مولدسازی، خصوصی‌سازی را ابزاری برای رشد اقتصادی دانسته و بر این باور است که دولت باید به جای تصدی‌گری، مسیر را برای حضور گسترده‌تر بخش خصوصی هموار کند. در این راستا، یکی از موفق‌ترین واگذاری‌های سال‌های اخیر رقم خورد و در هفته پایانی اسفندماه ۱۴۰۳، بزرگ ترین معامله بورس کشور با واگذاری ۴۰ درصد سهام هلدینگ پتروشیمی خلیج‌فارس به ارزش ۶۲ هزار میلیارد تومان انجام شد.

تازه‌های اقتصاد
سه شنبه ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۳۵

مأموریت ویژه برای اقتصاد پساجنگ

آمریکا در سقف ۱۵ ماهه، ژاپن رکورد زد

در هفته منتهی به ۱۸ مه ۲۰۲۶، بازار خزانه‌داری آمریکا بار دیگر زیر ذره‌بین سرمایه‌گذاران قرار گرفت. بازده اوراق ۱۰ ساله خزانه‌داری - که به‌عنوان یکی از مهم‌ترین شاخص‌ها برای هزینه استقراض دولت و همچنین نرخ‌های وام مسکن و شرکتی شناخته می‌شود - در محدوده حدود ۴.۵۹ درصد قرار گرفت؛ سطحی که بالاترین میزان در حدود ۱۵ ماه اخیر است.

بازده اوراق ۳۰ ساله خزانه آمریکا نیز در حوالی ۵.۱۲ درصد نوسان کرد و به نزدیکی اوج‌های یک‌ساله خود رسید. این سطوح نشان می‌دهد سرمایه‌گذاران در بخش‌های بلندمدت منحنی بازده، ریسک بیشتری را برای تورم و بدهی‌های آتی دولت قیمت‌گذاری می‌کنند و تنها در ازای دریافت بازده بالاتر حاضر به نگهداری این اوراق هستند.

به‌گفته تحلیلگران، جهش اخیر بازده پس از یک دوره افزایش تند در هفته پیش از آن، اکنون وارد فاز «تثبیت در سطوح بالا» شده است؛ وضعیتی که می‌تواند هزینه تأمین مالی دولت و شرکت‌ها را در ماه‌های آینده به‌طور محسوسی افزایش دهد.

نسخه گروه ۷ برای مهار تورم

تنگه هرمز بار دیگر از یک مسیر دریایی صرف، به نماد شکنندگی نظم انرژی جهان تبدیل شده است به گونه‌ای که هر لرزش سیاسی در این نقطه، مستقیماً به بازارهای انرژی، حمل‌ونقل، بیمه و حتی بودجه دولت‌ها منتقل می‌شود.

در کنار نفت، گاز نیز به همان اندازه آسیب‌پذیر است؛ آژانس بین‌المللی انرژی می‌گوید در سال ۲۰۲۵ بیش از ۱۱۲ میلیارد مترمکعب LNG از تنگه هرمز عبور کرده که نزدیک به ۲۰ درصد تجارت جهانی LNG است.

به بیان ساده، اگر این گذرگاه دچار اختلال پایدار شود، فقط قیمت نفت بالا نمی‌رود؛ بلکه برق، گرمایش، صنایع انرژی‌بر و زنجیره تأمین کالا نیز تحت فشار قرار می‌گیرد.

G7

نشست وزیران دارایی و رؤسای بانک‌های مرکزی گروه هفت در شرایطی برگزار می‌شود که بحران انرژی از مرحله هشدار گذشته و به مرحله سرایت اقتصادی رسیده است. نگرانی اصلی G7 این نیست که صرفاً قیمت نفت چند دلار بالا برود؛ مسئله این است که استمرار نااطمینانی، سیاست‌گذاری پولی را پیچیده‌تر و رشد جهانی را فرسوده‌تر می‌کند. در آستانه این نشست «کریاکس پیراکاکیس» رئیس یوروگروپ تأکید کرده که بازگشایی تنگه هرمز «بسیار حیاتی» است. او در واقع به یک واقعیت ساده اشاره می‌کند: حتی اگر بازارها به طور موقت آرام شوند، تا زمانی که مسیر انرژی ناامن باشد، سرمایه‌گذاران، شرکت‌ها و بانک‌های مرکزی همچنان در حالت دفاعی باقی می‌مانند.

در گزارش تازه آژانس بین‌المللی انرژی، اثر بحران بر بازار نفت فقط یک پیش‌بینی نظری نیست، بلکه به کاهش واقعی عرضه تبدیل شده است.

ویدیو

تازه‌های اقتصاد
سه شنبه ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۳۵